

Nr 293.

Av herr **Molander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 230, angående åtgärder till lindrande av nöden bland vissa arbetslösa järnbruksarbetare.

I proposition nr 230 har Kungl. Maj:t föreslagit att till lindrande av nöden bland vissa arbetslösa järnbruksarbetare i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen angivna grunder må av femte huvudtitelns allmänna besparingsfond tagas i anspråk ett belopp av förslagsvis 70,000 kronor.

Som motivering till detta förslag anföres, bland annat, det svar, som statsministern den 28 sistlidne april gav i anledning av en interpellation angående de arbetslösa järnbruksarbetarnas svåra läge. Föredragande departementschefen ansluter sig till vad statsministern i sitt interpellationssvar anfört.

Det säges, bland annat, i detta interpellationssvar, att det lär vara otvivelaktigt, att nöd råder bland de sedan lång tid arbetslösa järnbruksarbetarna. Det föreslås nu, att staten skall på ett särskilt sätt bispringa en del av dessa arbetslösa järnbruksarbetare, nämligen endast sådana järnbruksarbetare, vilka enligt den 14 april 1923 utfärdade bestämmelserna åtnjuta friplatser.

Statens arbetslöshetskommission har i ett propositionen bifogat utlåtande anfört, att i närvarande stund äro omkring 800 friplatser utdelade till arbetslösa järnbruksarbetare. Det är huvudsakligen dessa 800 arbetare, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skola erhålla en liten hjälp.

I ett den 9 mars 1923 av arbetslöshetskommissionen avgivet yttrande uppgives antalet arbetslösa järnbruksarbetare, som med anledning av den pågående lockouten avstängts från arbetslöshetshjälp, till 3,022 personer. Det är således cirka 2,200 arbetslösa järnbruksarbetare, som lämnas utan hjälp från staten.

Statsministern har anfört, att till stöd för uppfattningen, att nöden bland de arbetslösa järnbruksarbetarna bör på särskilt sätt av staten lindras, kunna främst åberopas humanitära krav.

Råder det ingen nöd bland de cirka 2,200, som lämnas utanför? Sannolikast torde vara, att större nöd råder för dem, som inga friplatser erhållit, än dem, som erhållit sådana. Av arbetslöshetskommissionens utlåtande framgår, att kommunal hjälp i stor utsträckning lämnats genom fattigvårdens försorg även till avstängda järnbruksarbetare, som ej enligt gällande bestämmelser kunna erhålla friplatser.

Allt talar sålunda för att det råder bitter nöd bland de arbetslösa järnbruksarbetare, som hållas utanför all statshjälp.

De humanitära kraven borde väl även bjuda, att denna kategori järnbruksarbetare erhåller hjälp. Men det fastslås nu i propositionen, att enligt den princip, som legat till grund för riksdagens tidigare beslut, kan den ifrågasatta hjälpen endast tilldelas dem, som åtnjuta friplatser. Då riksdagen sålunda fattat ett beslut, som enligt vår mening håller sig långt vid sidan av rättvisa och humanitära krav, bör riksdagen snarast frångå detta sitt förut fattade beslut och antaga nya, rättvisare bestämmelser i denna sak.

På grund av det svåra läge, som tusentals järnbruksarbetare genom långvarig arbetslöshet råkat uti, har ju riksdagen tillerkänt denna arbetaregrupp en viss förmånsställning framför andra yrken. Om de humanitära kraven skola uppfyllas, om rimliga och någorlunda rättvisa förhållanden skola tillerkännas de oförskyllt arbetslösa järnbruksarbetarna, som avstängts från arbetslöshetshjälp på grund av en arbetskonflikt — vars utbrott de ej hade någon möjlighet att förhindra eller påverka — bör riksdagen med frångående av tidigare fattade beslut antaga nya bestämmelser angående den statliga hjälpverksamhetens bedrivande bland de arbetslösa järnbruksarbetarna. Dessa bestämmelser böra gå ut på, att alla de järnbruksarbetare, som den 1 februari 1923 eller därefter avstängts från arbetslöshetshjälp, på grund av utbruten konflikt, skola förklarar berättigade till erhållande av arbetslöshetshjälp under hela den tid, som ifrågavarande konflikt varat och till dess arbete kan beredas dem i den öppna arbetsmarknaden. Det vill med andra ord säga, att alla arbetslösa järnbruksarbetare, det här är fråga om, skola erhålla friplatser och att hjälpen skall utgå retroaktivt från den 1 februari 1923.

Ifrågavarande bestämmelser böra enligt vår mening erhålla följande avfattning:

1. Hjälpen utgår helt av statsmedel retroaktivt från och med den 1 februari 1923. Den tillkommer alla arbetslösa järnbruksarbetare, som den 1 februari 1923 eller därefter avstängts från rätt till erhållande av arbetslöshetshjälp av statsmedel och utgår till dess arbete kan beredas dem i den öppna arbetsmarknaden.

2. Hjälpen skall utgöra ett kontant belopp, motsvarande summan av de understödsbelopp, som den arbetslöse enligt gällande grunder skulle hava uppburit, därest han ej avstängts från rätt till understöd eller nödhjälpsarbete.

3. Därest den arbetslöse under ifrågavarande tid från kommunen åtnjutit arbetslöshetsunderstöd, skall vad han sålunda uppburit eller värdet därav avdragas från det belopp, som eljest skulle hava tillfallit honom enligt ovan angivna grunder, samt i stället utgå till kommunen.

4. De erforderliga medlen skola genom arbetslöshetskommissionen tillhandahållas vederbörande arbetslöshetskommitté, som har att snarast utanordna medlen till vederbörande.

På grund av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 230 måtte besluta,

att för vidtagande av åtgärder till lindrande av nöden bland de arbetslösa järnbruksarbetarna i huvudsaklig överensstämmelse med de av oss angivna grunderna må av det av fjolårets riksdag under femte huvudtiteln beviljade anslaget för bekämpande av arbetslösheten tagas i anspråk härför erforderliga medel.

Stockholm den 9 maj 1923.

Helmer Molander.

Rob. Samuelsson.

Viktor Herou.

Aug. Spångberg.

J. P. Dahlén.

K. Kilbom.
